

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/213/2017
Identifikačné číslo spisu: 1312219268
Dátum vydania rozhodnutia: 22.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1312219268.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne S., bývajúcej v G., za účasti intervenienta F., bývajúceho v G., oboch zastúpených Mgr. Stanislavom Hutňanom, advokátom so sídlom v Bratislave, Moskovská 18, proti žalovanej F., bývajúcej v G., zastúpenej JUDr. Sylviou Filipovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Radvanská 1, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 11 C 224/2012, o dovolaní žalobkyne a intervenienta proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. októbra 2016 sp. zn. 14 Co 103/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. júna 2015 č. k. 11 C 224/2012-393 zamietol žalobu žalobkyne o určenie, že je vlastníčkou nehnuteľností bližšie špecifikovaných v žalobe. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“), § 48 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a § 517 Občianskeho zákonníka konštatoval naliehavý právny záujem žalobkyne na požadovanom určení, pretože platné odstúpenie od zmluvy o prevode nehnuteľností má za následok zánik záväzkovo právneho vzťahu, ktorý takouto zmluvou vznikol. Nemá však za následok zánik vecného práva, ktoré vzniklo vkladom do katastra nehnuteľností. Pri odstúpení od zmluvy o prevode nehnuteľností sa táto zmena do katastra nehnuteľností zapisuje záznamom, pričom záznamovou listinou je príslušné rozhodnutie súdu. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že sa zaoberal predovšetkým posúdením, či bola prvá časť kúpnej ceny vyplatená alebo nie a či odstúpenie od zmluvy z dôvodu nezaplatenia časti kúpnej ceny bolo platné. Dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a v konaní nepreukázala, že kúpna cena nebola zaplatená. K vedeniu konania vo veci súd uviedol, že posledné pojednávanie vo veci bolo vedené v neprítomnosti žalobkyne, ktorá svoju neprítomnosť ospravedlňovala a žiadala pojednávanie odročiť z dôvodu, že požiadala o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, hoci bola po istú dobu v konaní zastúpená advokátkou. Súd ju poučil, že sa musí obrátiť na Centrum právnej pomoci. Poučenie žalobkyňa prevzala 15. mája 2015 a súd prvej

inštalácie vo veci konal na pojednávaní 16. júna 2015. Je teda zrejmé, že žalobkyňa mala dostatočný časový priestor sa na Centrum právnej pomoci obrátiť, avšak ku návrhu na odročenie pojednávania nedoložila žiaden dôkaz, ktorým by preukázala, že tak urobila. Súd preto dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na odročenie pojednávania a vo veci rozhodol bez prítomnosti žalobkyne. V ďalší účastník (intervenient) svoju neprítomnosť ospravedlnil a o odročenie pojednávania nežiadal. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Na odvolanie intervenienta Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 4. októbra 2016 sp. zn. 14 Co 103/2016 prvým výrokom zamietol návrh žalobkyne na prerušenie konania, druhým výrokom rozsudok súdu prvej inštalácie podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) ako vecne správny potvrdil a tretím výrokom priznal žalovanej nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že hoci žalobkyňa navrhla prerušiť konanie z dôvodu vzneseného obvinenia voči žalovanej v trestnom konaní, toto obvinenie bolo voči žalovanej zrušené, a preto zanikli dôvody na prerušenie konania. Odvolací súd ďalej dospel k záveru, že súd prvej inštalácie správne ustálil skutkový stav a vyvodil z neho aj správny právny názor. Na prejednanie odvolania odvolací súd nariadil termín pojednávania na deň 4. október 2016, na ktoré žalobkyňa neprítomnosť ospravedlnila elektronicky v deň pojednávania v ranných hodinách z dôvodu, že sa jej vážne zhoršil zdravotný stav, k čomu nedoložila žiadne potvrdenie. Intervenient doručil súdu písomné ospravedlnenie deň pred konaním pojednávania, dňa 3. októbra 2016, taktiež zo zdravotných dôvodov s potvrdením lekára, že jeho účasť na pojednávaní by mohla jeho zdravotný stav zhoršiť. Ako odvolací súd zdôraznil, na prejednanie odvolania nariadil pojednávanie už na 9. august 2016, ktoré na žiadosť žalobkyne a intervenienta na jej strane zrušil a odročil za účelom poskytnutia lehoty žalobkyňi a intervenientovi na ustanovenie advokáta zo strany Centra právnej pomoci a uložil im lehotu do ďalšieho termínu pojednávania, t. j. do 4. októbra 2016, aby si zabezpečili svoje právne zastupovanie s tým, že na takýto dôvod odročenia pojednávania viac nebude prihladať. Do dňa pojednávania títo neoznámili súdu, že im boli ustanovení vo veci právni zástupcovia. V tejto súvislosti odvolací súd zohľadnil aj to, že rovnako v konaní na súde prvej inštalácie žalobkyňa predlžovala konanie opakovanými žiadosťami o ustanovenie advokáta, a keď jej bola Centrom právnej pomoci pridelená advokátka, v priebehu odvolacieho konania jej vypovedala plnú moc. Odvolací súd považoval správanie žalobkyne aj intervenienta na jej strane za účelové, motivované iba snahou predlžovať súdne konanie, a preto podľa § 180 v nadväznosti na § 378 ods. 1 C.s.p. odvolací súd prejednal vec na pojednávaní v neprítomnosti žalobkyne a intervenienta na jej strane. Ako odvolací súd ďalej uviedol, z vykonaného dokazovania vyplynulo, že predaj spornej nehnuteľnosti nebol medzi žalovanou a intervenientom ojedinelým obchodom, konkrétne aj v obytnom dome na Zámockej ulici v Bratislave, ale išlo o dlhodobejšiu obchodnú spoluprácu, v rámci ktorej žalovaná poskytla intervenientovi aj súkromnú pôžičku v roku 2007. Z dokazovania vyplynulo aj to, že bolo bežnou praxou, že pri právnych úkonoch zastupoval žalobkyňu intervenient, a táto sa ich osobne nikdy nezúčastňovala. To, že žalovaná a intervenient mali priateľský vzťah, preukazuje nielen poskytnutie pôžičky v pomerne vysokej sume, ale aj to, že po prevedení vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti na žalovanú v máji roku 2011, uzatvorili účastníci dňa 27. februára 2012 nájomnú zmluvu, ktorou žalovaná umožnila žalobkyňi s manželom (intervenientom) bývať v tejto nehnuteľnosti a súhlasila aj s ich trvalým pobytom. V tomto čase mala byť už kúpna cena v celosti po dobu takmer polroka žalobkyňi za spornú nehnuteľnosť zaplatená. Taktiež žalobkyňa nevysvetlila, prečo pre nezaplatenie kúpnej ceny (čo jej podstatná podmienka prevodu vlastníctva) od kúpnej zmluvy odstúpila až podaním z 1. júla 2012, teda po dobe dlhšej ako jeden rok. Podstatným dôkazom tak je čestné prehlásenie podpísané priamo žalobkyňou z 19. mája 2011 o prevzatí spornej časti kúpnej ceny od žalovanej. Tento dôkaz žalobkyňa nevyvrátila a ani nespochybnila iným dôkazom, a súd prvej inštalácie správne vyhodnotil, že dostatočne preukazuje zaplatenie kúpnej ceny. Príjmový doklad z 11. mája 2011 je podpísaný len v časti „schválil“ paličkovým písmom menom U., pričom žalovaná tvrdila, že ho takto podpísal F., a preto si dala následne vystaviť čestné prehlásenie. Takýto postup sa javil logickým aj odvolaciemu súdu a preto nebol dôvod na to, aby bolo dokazovanie doplnené grafologickým skúmaním tohto príjmového dokladu za situácie, kedy nebol sporný podpis žalobkyne na čestnom vyhlásení z 19. mája 2011. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovení § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.

3. Proti druhému výroku v spojení s tretím výrokom tohto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa a intervenient na jej strane (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie s tým, že súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Podľa dovolateľov, rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny a nepreskúmateľný, pretože odvolací súd sa nezaoberal podstatnou vadou konania pred súdom prvej inštancie, kedy, napriek tomu, že žalobkyňa svoju neprítomnosť na pojednávaní dňa 16. júna 2016 riadne ospravedlnila a uviedla riadne dôvody pre odročenie tohto pojednávania, súd prvej inštancie v rozpore s § 101 ods. 2 O.s.p. pojednával bez jej prítomnosti, vypočul svedka a vo veci rozhodol. Dovolatelia ďalej namietali, že napriek ospravedlneniu dovolateľov zo zdravotných dôvodov, odvolací súd vykonal odvolacie pojednávanie, na ktorom rozhodol. Zdôraznili, že odvolací súd uskutočnil pojednávanie napriek neukončenému prebiehajúcemu konaniu o určenie advokáta Centrom právnej pomoci. Dovolatelia zároveň namietali aj nedostatočné vykonanie dokazovania a zistenie skutkového stavu súdmi nižších inštancií. V ďalšom dovolatelia namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberali skutkový a právny stav veci. Z týchto dôvodov dovolatelia žiadali napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolatelia podali návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 C.s.p.

4. Žalovaná sa vo svojom vyjadrení k dovolaniu stotožnila s rozhodnutiami súdov nižších inštancií a žiadala dovolanie odmietnuť. Uviedla, že dovolateľom bol poskytnutý dostatočný priestor na predloženie dôkazov a vyjadrenia, ako aj na zabezpečenie právneho zástupcu. Poukázala konanie dovolateľov, ktorým spôsobovali prieťahy. Záverom zdôraznila, že dovolatelia neuviedli konkrétny dôvod nesprávneho právneho posúdenia, pričom dovolatelia namietajú výlučne skutkové zistenia súdu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 C.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

9. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval

vyľúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. V danom prípade žalobkyňa a intervenient na jej strane prípustnosť svojho dovolania vyvodzujú popri sebe z ustanovenia § 420 C.s.p. a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 C.s.p.

15. Z doslovného znenia ustanovení C.s.p., ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C.s.p. ako aj v zmysle § 421 C.s.p.

16. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení C.s.p. bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp. zn. I VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 C.s.p. je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C.s.p., c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ C.s.p., dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

17. Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu, ktoré je dostupné aj na internetovej stránke najvyššieho súdu (www.nsud.sk), sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá C.s.p.).

18. Z právnych záverov vyjadrených v tomto uznesení veľkého senátu vychádzali už dovolacie senáty najvyššieho súdu vo viacerých rozhodnutiach (napríklad I Cdo 196/2016, 3 Cdo 55/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 140/2016, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 49/2017).

19. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) dosiaľ odmietol všetky sťažnosti, ktoré boli podané proti rozhodnutiam vychádzajúcim z právnych záverov vyjadrených v uznesení veľkého senátu (porovnaj napríklad I. ÚS 380/2017, II. ÚS 465/2017, II. ÚS 512/2017, III. ÚS 614/2017).

Ústavný súd pri tom konštatoval, že rešpektuje nielen koncepciu opravných prostriedkov, tak ako si ju nastaví najvyšší súd, ak je to v medziach ústavy (II. ÚS 398/08), ale aj výklad a aplikáciu ustanovení civilných procesných kódexov upravujúcich dovolacie dôvody tak, ako si ich nastaví najvyšší súd (II. ÚS 436/2017, II. ÚS 465/2017, II. ÚS 513/2017). Opakovane už tiež uviedol, že posúdenie splnenia podmienok, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (I. ÚS 604/2014, II. ÚS 109/02, III. ÚS 331/06) a že otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti, ktorej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02).

20. Trojčlenný senát 4 C najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania žalobkyne a intervenienta na jej strane len podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. (nezaoberal sa teda prípustnosťou ich dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.).

21. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

22. V danom prípade dovolatelia namietali porušenie práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.) uskutočnením nariadeného pojednávania na odvolacom súde dňa 4. októbra 2016 v neprítomnosti žalobkyne a intervenienta na jej strane a vydaním rozsudku na základe dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, t. j. namietali postup odvolacieho súdu v rozpore s § 183 ods. 1 C.s.p. Ďalej namietali postup odvolacieho súdu, keď neodstránil dôsledky nesprávneho postupu súdu prvej inštancie ohľadne uskutočneného pojednávania na súde prvej inštancie dňa 16. júna 2015, ktoré sa taktiež konalo v ich neprítomnosti. Naostatok namietali aj náležité zistenie skutkového stavu a nedostatky v procese dokazovania (najmä nezaobranie sa niektorými dôkazmi).

23. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

24. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 pojednávanie bolo možné odročiť len z dôležitých dôvodov (§ 119 ods. 1 O.s.p.). Súd za splnenia predpokladov uvedených v ustanovení § 101 ods. 2 O.s.p. mohol uskutočniť pojednávanie a na tomto aj rozhodnúť vec bez prítomnosti účastníka, ktorý bol riadne predvolaný a nepožiadaval z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Dôležitosť dôvodu sa posudzovala vždy s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu. Súd nebol a nie je vždy povinný akceptovať účastníkom uvedený dôvod, ktorý by mohol byť inak spôsobilý pre odročenie pojednávania, najmä ak vedie k zámerným procesným obštrukciám sledujúcim nedôvodné predlžovanie konania a zvyšovanie s tým spojených trov konania. Dôležitý dôvod v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. mohol byť vyvodzovaný len zo skutočnosti, ktorá bola vo vzťahu k prebiehajúcej súdnej konaní a nariadenému pojednávaniu so zreteľom na všetky okolnosti vážna (svojou povahou znemožňujúca každému účastníkovi občianskeho súdneho konania za rovnakých okolností účasť na súdnom pojednávaní), súčasne

ospravedliteľná (všeobecne prijímaná ako odpustiteľná), nepredvídateľná (nepredvídaná alebo neočakávaná), neodvrátiteľná (neumožňujúca účastníkovi prijať opatrenie prekonávajúce príčinu neúčasti na pojednávaní) a náhla (vzhľadom na časové súvislosti nedovoľujúca účastníkovi uskutočniť kroky vedúce k jeho účasti na pojednávaní). Podľa § 183 ods. 1 C.s.p. pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť. Dôležitosť dôvodu, ktorým bola a je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p., § 119 O.s.p., § 157 C.s.p., § 183 C.s.p.), posudzoval a posudzuje súd podľa okolností toho-ktorého prípadu.

25. V Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky bolo publikované rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 130/2012 pod R 132/2014 [jeho právna veta znie: „V zmysle § 119 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2012 je zdravotný stav účastníka konania dôvodom na odročenie pojednávania len ak je súdu, a to už spravidla pred rozhodnutím o žiadosti o odročenie pojednávania, preukázané vyjadrením ošetrujúceho lekára, že účastník konania nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa pojednávania.“] poukazujúce na to, že § 119 ods. 3 O.s.p. bol do procesného kódexu zaradený za účelom zabezpečenia plynulosti konania a zamedzenia obštrukcií účastníkov (strán) vyhýbaním sa účasti na pojednávaní a ospravedlňovaním ich neúčasti zdravotnými dôvodmi. Uvedené rozhodnutie spočíva na názore, že zdravotný stav účastníka je dôvodom na odročenie pojednávania len v prípade, že účastník nie je schopný „bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu“ sa zúčastniť pojednávania, pričom uvedené musí vyplývať z vyjadrenia ošetrujúceho lekára. O dôvod na odročenie pojednávania podľa tohto ustanovenia O.s.p. išlo teda iba vtedy, keď (už) v čase rozhodovania súdu bola žiadosť o odročenie pojednávania doložená kvalifikovaným vyjadrením lekára o tom, že žiadajúci účastník sa z relevantných zdravotných dôvodov nemôže zúčastniť pojednávania.

26. Najvyšší súd dodáva, že účel sledovaný v zákonom ustanovení § 119 ods. 3 O.s.p. by sa nebol dosiahol, pokiaľ by sa za nevyhnutný dôvod pre odročenie pojednávania považovala (resp. dôvod, pre ktorý nemožno vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti účastníka) aj lekárske nedoložená žiadosť o odročenie pojednávania (viď tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 314/2013, 5 Cdo 169/2013, 7 Cdo 574/2013 a 3 Cdo 399/2013). Uvedená potreba preukázania dôležitého dôvodu na odročenie pojednávania stranou sporu je podľa názoru dovolacieho súdu aktuálna aj za účinnosti C.s.p.

27. Dôvod pre ďalšie odročenie pojednávania pred súdom prvej inštancie konaného dňa 16. júna 2015 (súd prvej inštancie predtým odročil pojednávanie na podnet žalobkyne), uvádzaný žalobkyňou z dôvodu prebiehajúceho konania pred Centrom právnej pomoci o ustanovenie advokáta nemožno kvalifikovať ako dôležitý.

28. Z obsahu spisu je zrejmé, že posledné pojednávanie pred súdom prvej inštancie vo veci bolo vedené v neprítomnosti žalobkyne, ktorá svoju neprítomnosť ospravedlňovala a žiadala pojednávanie odročiť z dôvodu, že požiadala o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, hoci bola po istú dobu v konaní zastúpená advokátkou. Súd prvej inštancie ju poučil, že sa musí obrátiť na Centrum právnej pomoci. Poučenie žalobkyňa prevzala 15. mája 2015 a súd prvej inštancie vo veci konal a rozhodol na pojednávaní 16. júna 2015. Skutočnosť, že žalobkyňa opätovne požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu ustanovenia advokáta päť dní pred pojednávaním, nemôže byť na ujmu rýchlosti a hospodárnosti konania.

29. Dovolací súd zastáva názor, že prebiehajúce konanie pred Centrom právnej pomoci o určenie právnej pomoci, nebol dôležitým dôvodom na opätovné vyhovie žiadosti o odročenie pojednávania súdom prvej inštancie v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. To môže byť dôvodom pre odročenie pojednávania len výnimočne. O takúto výnimočnosť situácie v danej veci ale nešlo, nakoľko zo spisu nevyplýva, že by žalobkyňa nemala dostatok času požiadať Centrum právnej pomoci o ustanovenie advokáta.

30. V nadväznosti na uvedené najvyšší súd konštatuje, že obsah dovolacích námietok uvádzaných

žalobkyňou a intervenientom na jej strane v dovolaní je totožný s odvolacími námietkami intervenienta na strane žalobkyne, pričom s týmito sa dostatočne v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal už odvolací súd.

31. Žiadosť žalobkyne o odročenie súdneho pojednávania určeného na deň 4. októbra 2016 na odvolacom súde, doručená tomuto súdu elektronicky 4. októbra 2016 (č. l. 633) odôvodnená vážnym zhoršením zdravotného stavu žalobkyne, neobsahovala kvalifikované vyjadrenie ošetrojúceho lekára preukazujúce dôležitý dôvod na odročenie pojednávania pred odvolacím súdom. Na strane žalobkyne nedošlo tak k splneniu podmienok, ktoré by odvolaciemu súdu dovoľovali odročiť nariadené pojednávanie podľa § 183 ods. 1 C.s.p. Na uvedenom nič nemenila žiadosť intervenienta na strane žalobkyne o odročenie tohto pojednávania, doručená odvolaciemu súdu 3. októbra 2016 (č. l. 631 až 632), ktorá síce obsahovala vyjadrenie ošetrojúceho lekára, na základe ktorého intervenient nebol bez závažného zhoršenia zdravotného stavu schopný zúčastniť sa tohto pojednávania, avšak bez dostatočného odôvodnenia neúčasti žalovanej mohlo byť pojednávané v jej neprítomnosti (ktorej nič nebránilo zúčastniť sa pojednávania), a preto ani dôvody na strane intervenienta na strane žalobkyne, ktorý navyše nebol stranou sporu, nemožno v danom prípade kvalifikovať ako dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania. Z obsahu spisu je zároveň zrejmé, že odvolací súd na prejednanie odvolania nariadil pojednávanie už na 9. august 2016, ktoré na žiadosť žalobkyne a intervenienta na jej strane zrušil a odročil za účelom poskytnutia lehoty žalobkyňi a intervenientovi na ustanovenie advokáta zo strany Centra právnej pomoci a uložil im lehotu do ďalšieho termínu pojednávania, t. j. do 4. októbra 2016, aby si zabezpečili svoje právne zastupovanie s tým, že na takýto dôvod odročenia pojednávania viac nebude prihliadať. Do dňa pojednávania títo neoznámili súdu, že im boli ustanovení vo veci právni zástupcovia. Ak za tejto situácie odvolací súd uskutočnil pojednávanie v neprítomnosti žalobkyne a intervenienta na jej strane, jeho procesný postup neodporuje zákonu, v tejto súvislosti nemohlo dôjsť k porušeniu procesných práv, ktoré by inak dovolatelia mali možnosť uplatniť ako účastníci pojednávania. Odvolací súd na základe ďalších okolností dokresľujúcich situáciu ohľadom opodstatnenosti dôvodov pre odročenie pojednávania aj v súvislosti s konaním dovolateľov pred súdom prvej inštancie dospel k správne záveru, že nedošlo k splneniu podmienok pre odročenie pojednávania, najmä s poukazom na to, že od žalobkyne a intervenienta na jej strane bolo možné spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť (viď § 183 ods. 1 C.s.p.). Nemožno sa preto stotožniť s námietkou dovolateľov o porušení ich práv na spravodlivý proces ako účastníkov konania v konaní pred odvolacím súdom. Na rozhodnutia Centra právnej pomoci z 20. októbra 2016 a 24. októbra 2016, ktoré tvoria prílohy k dovolaniu na č. l. 673 až 677 spisu ako dôkaz, dovolací súd v dovolacom konaní nemôže prihliadať, lebo v dovolacom konaní sa dokazovanie nevykonáva (§ 442 C.s.p.). Prieskumná činnosť dovolacieho súdu sa obmedzuje len na skutočnosti a dôkazy, ktoré tu boli do skončenia konania pred odvolacím súdom.

32. Dovolací súd uzatvára, že postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľov na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

33. Ohľadne dovolateľmi vytýkaného nedostatočného vykonania dokazovania a zistenia skutkového stavu súdmi nižších inštancií záverom treba dodať, že tak ako dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu, nie je ani novou právnou úpravou civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

34. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne a intervenienta na jej strane je procesne neprípustné; vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

35. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.